

III Radionica: Vrste radionica i oblici rada u njoj (70 minuta)

CILJ:

Cilj ove radionice je da se učesnici upoznaju sa razlikama i sličnostima koje postoje među radionicama.

PROCES se odvija kroz sledeće korake:

- upoznavanje učesnika sa različitim vrstama radionica,
- upoznavanje učesnika sa osnovnim pretpostavkama i odlikama svake radionice,
- rad i stvaranje kroz različite tehnike i oblike aktivnosti, koji će omogućiti lakše razumevanje u sledećoj radionici,
- dalji rad na povezivanju i upoznavanju učesnika.

MATERIJAL za rad:

- papir i olovka za svakog učesnika,
- flomasteri,
- hamer papir za svaku grupu,
- prilog "Šta učim" – za svaku grupu,
- prilog "Vrste radionica" – za svakog učesnika,
- prilog "Osnovne pretpostavke radioničarskog rada" – za svakog učesnika,
- prilog "Nežnost" – za voditelja radionice.

CENTRALNA AKTIVNOST: NEŠTO VIŠE O RADIONICAMA (70')

A (30') VRSTE RADIONICA

Učesnici sede u krugu. Voditelj ih zamoli da svako za sebe razmisli koji mu je najomiljeniji predmet u školi. Nakon toga učesnici zapisuju svoj odgovor na papir i imaju zadatak da pronađu osobu u grupi koja ima isti odgovor. Na osnovu ovoga učesnici se dele u manje grupe.

! Napomena: Ukoliko su odgovori suviše različiti, tako da nije moguća podela u četiri ili pet manjih grupa, učesnici se dele na osnovu sličnosti predmeta (na primer: prirodne nauke, društvene nauke i sl.). Ukoliko su odgovori velikog broja učesnika isti, tada će sam voditelj da podeli veću grupu na manje.

Kada se podele u grupe, učesnici dobijaju zadatak da se sete svih predmeta koje imaju u školi. Nakon toga voditelj im deli prilog "Šta učim" i zadatak učesnika je da se na nivou grupe dogovore šta je to čemu ih svaki predmet pojedinačno uči.

Pri tome može da se desi da se neki predmet ne nađe ni u jednoj kategoriji, a moguće je i da se neki predmeti nađu u više kategorija.

Kada završe zadatak, učesnici se vraćaju u veliku grupu i predstavljaju rezultate do kojih su došli. Nakon toga voditelj podstiče diskusiju. Neka od pitanja mogu da budu:

- *Da li ste imali teškoće prilikom klasifikacije predmeta? Ako jeste, zašto?*
- *Da li mislite da neki predmet ne može da se svrsta ni u jednu kategoriju? Zašto? Da li bi promena načina prezentacije tog predmeta omogućila da se on nađe u nekoj od kategorija?*
- *Zašto su se neki od predmeta našli u više kategorija? Šta je to čemu vas oni uče?*

Nakon završene diskusije voditelj pita učesnike da li misle da se i radionice mogu podeliti na ovaj način. Neka od pitanja bi mogla da budu:

- *Neka se oni od vas koji su do sada prisustvovali nekoj radionici sete kako se na njoj radilo i koji je sadržaj bio obrađivan? U koju bi se eventualno grupu vaša radionica mogla staviti?*
- *Da li ste upoznati sa postojanjem još nekih radionica koje pokrivaju neki drugi sadržaj, različit od onog kojem ste vi prisustvovali?*
- *Koje radionice još postoje po vašem mišljenju?*
- *Da li je moguće da se na nekoj radionici nauče i neki novi sadržaji i teme, nešto o sebi i drugima, neke konkretne veštine i sl.*

Voditelj može dalje da razvija diskusiju u zavisnosti od odgovora učesnika.

Nakon diskusije voditelj svakom učesniku deli prilog "Vrste radionica" i objašnjava im koje sve radionice postoje, koji se sadržaji uče ili "pokrivaju" na ovim radionicama. Objasnjava im da je ova podela samo okvirna i da se kombinacijom raznih ciljeva mogu dobiti još neke podvrste radionica.

B (40') RADIONICA KAO OBLIK RADA

Voditelj zamoli učesnike da se udobno smeste na svoja mesta. Nakon toga im kaže da će im pročitati jednu priču i da je pažljivo slušaju.

Voditelj uzima prilog "Nežnost" i polako ga čita učesnicima.

Kada je završio sa čitanjem i kada su učesnici otvorili oči, voditelj zamoli svakog učesnika da uzme papir i flomastere i da nacrtava Avaloniju onako kako ju je on video. Ukoliko neko hoće, može da nacrtava i priču u stripu. Kako je izgledala Avalonija u početku, šta se desilo kada je došla veštica, a kako posle? Da li su tražili pomoć od nekoga? Od koga?

Preuzeto iz knjige: „Vršnjačka medijacija – od svađe slade“

Izdavač: Kancelarija nemačke agencije za tehničku saradnju - GTZ

Projekat: Transformacija sukoba i osnaživanje mladih (Youth empowerment and conflict prevention)

Za izdavača: Birgit Stanzel, Stanislava Vidović i Marija Radovanović

Autor teksta: Stanislava Vidović

Kada završe crteže, učesnici se vraćaju u krug i svako objašnjava šta je nacrtao.

Voditelj može da postavlja neka od pitanja:

- *Kako ste se osećali u ovoj vežbi?*
- *Šta vam je bilo najprijetnije, a šta vam je bilo najmanje prijatno?*
- *Kako je izgledala vaša Avalonija? Ko je i šta je sve bilo tu?*
- *Šta se desilo kada je došla veštica?*
- *Kako ste se osećali kada ste čuli da vi imate snagu da promenite sve?*
- *Da li ste pozvali nekoga u pomoć? Koga?*
- *Da li mislite da se u našem životu dešava nešto slično? Gde? Zašto?*
- *Da li biste voleli da se to promeni?*
- *Da li se vi ponekad osećate uplašeno i bojite se da date nežnost?*
- *Zašto se ljudi plaše da daju nežnost, odnosno da budu iskreni jedni prema drugima?*

Voditelj može dalje da razvija diskusiju u zavisnosti od odgovora učesnika. On takođe objašnjava da se nešto slično što se desilo u našoj priči dešava i u svakodnevnom životu. Ljudi se boje da će biti povređeni i zato često uskraćuju nežnost drugima. Često smo grubo i osioni prema ljudima koje volimo i mislimo da nije uvek toliko bitno pokazati koliko nam je stalo do njih.

Nakon toga voditelj objašnjava učesnicima da je ovo takođe bio primer koji će poslužiti za objašnjavanje oblika rada u radionici. Zatim deli priloge učesnicima, objašnjava koji su to oblici prisutni u svakoj radionici i povezuje to sa vežbom kroz koju su učesnici upravo prošli.

! Napomena: Voditelj može da prepusti učesnicima da sami povežu oblike rada u radionici sa vežbom kroz koju su prošli, kao i da daju još neke primere na osnovu iskustva iz prethodne dve radionice.

Preuzeto iz knjige: „Vršnjačka medijacija – od svade slade“

Izdavač: Kancelarija nemačke agencije za tehničku saradnju - GTZ

Projekat: Transformacija sukoba i osnaživanje mladih (Youth empowerment and conflict prevention)

Za izdavača: Birgit Stanzel, Stanislava Vidović i Marija Radovanović

Autor teksta: Stanislava Vidović

Materijal za rad za učesnike - "ŠTA UČIM"

Kreativno učenje	Sticanje svakodnevnog znanja	Rad na razvijanju sopstvene ličnosti	Razvoj kognitivnih veština (pamćenje, mišljenje i sl.)	Ne znam čemu me uče

Preuzeto iz knjige: „Vršnjačka medijacija – od svade slade“

Izdavač: Kancelarija nemačke agencije za tehničku saradnju - GTZ

Projekat: Transformacija sukoba i osnaživanje mladih (Youth empowerment and conflict prevention)

Za izdavača: Birgit Stanzel, Stanislava Vidović i Marija Radovanović

Autor teksta: Stanislava Vidović

Materijal za rad za učesnike – "VRSTE RADIONICA"

Radionice imaju neke karakteristike koje su zajedničke svima njima, međutim, u zavisnosti od cilja koji želimo da postignemo svakom radionicom, one se mogu podeliti na neke grupe.

Radionice se mogu podeliti na dve osnovne grupe:

1. *Kreativne radionice* – kojima želimo da razvijamo divergentno mišljenje kod učesnika, odnosno kojima želimo da razvijemo stvaralačko izražavanje u najširem smislu te reči. Ovde spadaju dramske, likovne, muzičke i druge radionice.
2. *Edukativne radionice* – čiji je osnovni cilj saznanje u najširem smislu te reči. Podvrste edukativnih radionica su:
 - a. *Kognitivne radionice* – edukativne radionice u užem smislu, čiji je cilj sticanje konkretnih znanja i veština.
 - b. *Preventivne radionice* - čiji je cilj sticanje saznanja o sebi i drugima. Usmerene su na razvoj ličnosti, upoznavanje sa emocijama, potrebama i sl.
 - c. *Radionice za konstruktivno rešavanje konflikta* – čiji je cilj razvoj socijalnih veština neophodnih za konstruktivno rešavanje konflikata. One objedinjuju i edukativne radionice u užem smislu (učenje konkretnih veština komunikacije i prevencije konflikata) i preventivne radionice (učenje o postojanju sopstvenih potreba i njihovo identifikovanje, razvoj ličnosti, razvoj samosvesti i sl.).

Preuzeto iz knjige: „Vršnjačka medijacija – od svade slade“

Izdavač: Kancelarija nemačke agencije za tehničku saradnju - GTZ

Projekat: Transformacija sukoba i osnaživanje mladih (Youth empowerment and conflict prevention)

Za izdavača: Birgit Stanzel, Stanislava Vidović i Marija Radovanović

Autor teksta: Stanislava Vidović

Materijal za rad za učesnike – "OSNOVNE PRETPOSTAVKE RADIONIČARSKOG RADA"

Iako se radionice mogu međusobno razlikovati, ipak imaju neke zajedničke pretpostavke. To su:

scenario – preko konkretnih zahteva usmerava se lični angažman učesnika.

faze:

1. *nastanak ličnog doživljaja* – isprovociranog odgovarajućim sadržajem u scenariju. To je sirov materijal koji se kroz dalji proces razrađuje, obogaćuje i postaje saznanje ili uvid.
2. *uobličavanje doživljaja* – nekim simboličkim sredstvom, na primer crtežom, rečju, pokretom i sl.
3. *razmena* – kao način osveščivanja i obogaćivanja vlastitog iskustva.
4. *elaboracija* – kroz dalju razmenu. Doživljaj je već uobličen i komunikabilan, sada se dalje obrađuje, osmišljava, uopštava i integriše u postojeću saznavnu strukturu. Tako nastaje složeno saznanje koje je primenjivo u raznim situacijama.

Preuzeto iz knjige: „Vršnjačka medijacija – od svade slave“

Izdavač: Kancelarija nemačke agencije za tehničku saradnju - GTZ

Projekat: Transformacija sukoba i osnaživanje mladih (Youth empowerment and conflict prevention)

Za izdavača: Birgit Stanzel, Stanislava Vidović i Marija Radovanović

Autor teksta: Stanislava Vidović

Materijal za rad za učesnike – "NEŽNOST"

Sada se smestite udobno na svoja mesta. Stopala neka vam potpuno dodiruju pod, a ruke pustite da vam radnu u krilo. Opustite ramena i proverite da li vam je svaki deo tela opušten.

Sada udahnite duboko. Tako, još jednom. Polako zatvorite oči, pustite neka vam kapci sami padnu. Ponovo udahnite duboko. Obratite pažnju na svoje disanje. Udišite punim plućima. Osetite kako vam se vazduh spušta duboko, duboko, sve do stomaka. Obratite pažnju na vaše telo. Noge... one su sada potpuno opušteno. Ramena... i ona su sada opuštena, potpuno opuštena. Vaše ruke, stomak, lice, vilica, očni kapci... sve vam je opušteno i mirno. Pokušajte da zanemarite zvukove sa strane. Probajte da se koncentrišete samo na moj glas. Tako... Kako čujete moj glas, tako se osećate sve opuštenijim.

Zamislite sada da se nalazite u jednoj dalekoj zemlji. Jednoj dalekoj zemlji pre više od 1.000 godina. Ta zemlja se zove Avalonija. U Avaloniji je sve lepo. Ljudi su srećni i opušteni, veselo šetaju okolo. Uvek se obraduju kada vide neko drugo lice. Pa čak i ako ga ne poznaju, oni su srećni što vide tu osobu.

Zamislite kako to izgleda. Zamislite ljude, kako oni izgledaju, kako su obučeni. Šta se nalazi oko njih. Da li su to ulice ili trava ili razni dvorci... Zamislite onako kako se vama sviđa.

A sada zamislite sebe. Ko ste vi u Avaloniji? Šta radite, kako izgledate? S kim ste sada u društvu? Ili ste možda sami?.

U Avaloniji ljudi najviše vole nežnost. Tamo svako svakome daje nežnost, a ukoliko neko hoće da mu se da nežnost, on treba samo da priđe prvoj osobi koju vidi i traži je. Nežnost je divan pogled koji Avalonijanci daju jedni drugima. Taj pogled je pun topline i daje divan osećaj, kao da vam sitna pera padaju po licu. Sada zamislite tu nežnost. Kako je vi osećate? Da li vam prija? Probajte da je date vašoj zamišljenoj osobi. Tražite malo nežnosti i za sebe. Kako vam se sad čini? Šetajte i razmenjujte nežnost.

Jednog dana u Avaloniju je stigla zla veštica. Ona je bila ljubomorna što ovde ljudi žive tako lepo... Toliko lepo da su uvek srećni i ničega se ne boje. Ne boje se ni nje. Ljudi su čak i zaboravili na nju, jer su samo mislili o sebi, drugima i sreći koja ih okružuje.

I veštica je bila besna. Uzela je čarobni prah i bacila ga iznad grada. I odjednom se sve promenilo. Ljudi su prestali da veruju jedni drugima. Postali su sumnjičavi. Bojali su se da će ih ukoliko nekome daju nežnost taj neko iskoristiti i povrediti. Ljudi u Avaloniji su počeli svega da se boje. Više nisu hteli da daju nežnost jedni drugima. Skrivali su poglede jedni od drugih, a ako bi neko i zatražio nežnost,

Preuzeto iz knjige: „Vršnjačka medijacija – od svade slade“

Izdavač: Kancelarija nemačke agencije za tehničku saradnju - GTZ

Projekat: Transformacija sukoba i osnaživanje mladih (Youth empowerment and conflict prevention)

Za izdavača: Birgit Stanzel, Stanislava Vidović i Marija Radovanović

Autor teksta: Stanislava Vidović

rekli bi da žure i brzo otišli dalje. Nekada su čak davali i lažni pogled, ubeđujući ljude da je to nežnost.

Zbog ovoga su ljudi polako zaboravljali šta je zaista nežnost, kako izgleda i kakav je osećaj kada se ona dobije. Davali su je samo u izuzetnim situacijama, ukoliko im je neko blizak, ali su se i tada bojali. Stalno su se bojali da ih ne povrede.

Kako se ti osećaš? Da li ti se sviđa nova Avalonija? Zamisli ljude koji idu jedni pored drugih i više se i ne javljaju, više se ne osmehuju jedni drugima, samo se boje. Toliko se boje da zaista i povređuju jedni druge.

Zamisli kako sve to sada izgleda. I zamisli da baš ti možeš sve to da promeniš. Ti možeš da vratiš sreću, poverenje i nežnost među ljude. Kako ćeš to da uradiš? Da li ti treba pomoć? Čija? Da li je to neki zamišljeni lik, ili tvoj prijatelj, ili tvoj pas koji ima snagu da uništi vešticu?

Kako sada izgleda Avalonija? Kako se ti osećaš? Da li želiš još nešto da promeniš?

A sada, kad ti kažem, polako otvori oči. Otvori oči. Oseti raspoloženje u kojem se nalaziš.